

Komandos vaidmenys

Komandos vaidmuo - tai funkcija, pozicija ar užduotis, kuri komandos nariui buvo paskirta darbo grupėje arba kuri atsirado dėl grupės dinamikos komandoje.

Vaidmenys komandoje

Konfrontacijos etape patikrinami ir paskirstomi vaidmenys. Vaidmenys nustatomi atsižvelgiant į asmenybę, polinkius ir grupės sudėtį. Kartais asmuo turi kelis vaidmenis. Taip pat gali atsitikti, kad tenka atlikti vaidmenį, siekiant užpildyti spragą.

Vaidmenys pagal Belbiną

Pasak Belbino^[1], komandos dirba efektyviai, kai jas sudaro 9vairūs nevienalytūs asmenybės ir vaidmenų tipai; savo klasifikacijoje jis išskiria tris pagrindines orientacijas, kurių kiekviena savo ruožtu apima tris iš devynių komandos vaidmenų:

- **3 veiksmų orientuoti vaidmenys:** Veikėjas (angl. Doer), įgyvendintojas (angl. Implementor), perfekcionistas (angl. Completer)
- **3 bendravimų orientuotus vaidmenis:** Koordinatorius (Co-ordinator), Komandos darbuotojas (Teamworker), Išteklių tyrėjas (Resource Investigator)
- **3 žinių orientuoti vaidmenys:** Inovatorius (Innovator/Inventor), Stebėtojas (Monitor Evaluator), Specialistas (Specialist)

Komandos vaidmenys pagal Belbiną

Įtaka	Charakteristika
Idejos	unorthodoxas mąstymas
Kontaktai	kommunikatyvus, ekstraversiškas
Užduotys	atsakingas, patikimas
Problemas	dinamiškas, dirba gerai su komanda
Užduotys	ambicingas, strategiškas, kūrybiškas
Užduotys	kooperatyvus, diplomatiškas
Užduotys	disciplinuotas, patikimas
Užduotys	atlikti, punktualus
Užduotys	atsakingas, įsijungęs, komunikatyvus

Inovatorius/išradėjas (Augalas)

- **Savybės:** Išradėjas yra introvertiškas, kūrybingas, turintis vaizduotę ir nestandartinį mąstymą. Jis pateikia naujas idėjas ir strategijas bei ieško alternatyvių sprendimų.
- **Stipriosios pusės:** Ypatingi jo gebėjimai pirmiausia susiję su sudėtingų problemų sprendimu paieška.
- **Silpnybės:** Jis linkęs nekreipti dėmesio į detales ir smulkmenas, todėl daro neatsargius klaidus. Jis taip pat sunku kritikuoti.
- **Taikymo sritis:** Išradėjai turėtų sutelkti dėmesį į savo didelį problemų sprendimo potencialą ir gebėjimą kurti naujas strategijas, taip pat atsivėlgti į kitų komandos narių idėjas.

Ištekliai Tyrėjas

- **Charakteristikos:** Ištekliasis tyrėjas yra ekstravertiškas, entuziastingas ir komunikabilus. Jis greitai susiranda draugus, yra socialus ir bendraujantis.
- **Stipriosios savybės:** Jam lengva užmegzti ir panaudoti naudingus ryšius su šaltiniais už komandos ribų. Be to, jis randa naujas galimybes ir alternatyvius sprendimus.
- **Silpnybės:** Keistuoliai dažnai būna pernelyg optimistiški ir po pradinio entuziazmo lengvai praranda susidomėjimą. Be to, jie linkę spręsti nereikšmingus klausimus, todėl nukrypsta nuo pagrindinės temos.
- **Taikymo sritis:** Pionieriai turėtų intensyviai puoselėti ryšius su už komandos ribų esančiais pasauliu ir intensyviai naudotis taip rasta šaltiniais idėjomis ieškoti.

Koordinatorius/integratorius (Co-Ordinator)

- **Savybės:** Koordinatorius yra pasitikintis savimi, ryžtingas, komunikabilus ir geras klausytojas. Jis koordinuoja darbo procesus, nustato tikslus ir prioritetus, atpažįsta svarbias problemas ir paveda užduotis tiems kolegoms, kurie geriausiai tinka joms spręsti. Jis užtikrina, kad būtų

laikomasi išorės tikslų ir terminų.

- **Silpnybės:** Kolegos dažnai gali jų laikyti manipulatoriumi. Dėl to jie gali atsiriboti nuo koordinatoriaus, ypač asmeniniu lygmeniu. Šis jausmas sustiprina tai, kad jis taip pat linkęs deleguoti asmenines užduotis.
- **Taikymo sritis:** Koordinatoriaus savybių turintys žmonės ypač tinka kaip komandų vadovai, kurių užduotys turėtų būti susijusios su specialistų sritimi koordinavimu ir paskirstymu.

Formuotojas

- **Charakteristikos:** Jis atmeta neaiškius ir netikslius informacijas bei teiginius ir koncentruojasi į esmines problemas.
- **Stiprybės:** Jis meta iššūkų kolegoms ir greitai prisiima atsakomybę. Jis formuluoja dalinius tikslus, ieško struktūrų, užtikrina greitą sprendimų priėmimą ir rėpinasi, kad užduotys būtų atliktos nedelsiant.
- **Silpnybės:** Šaperiai linkę provokuoti ir lengvai įsivelia į ginčus su savo komandos kolegomis, tačiau nelaukia nuoskaudų. Jie suvokiami kaip arogantiški, ypač stebėjimų už komandos ribų. Dėl savo karštakošiško elgesio jie taip pat kelia neramumus komandoje.
- **Taikymo sritis:** Geriausiai doeriai jaučiasi lygiavertėje komandoje. Kai tik jiems tenka užimti vadovaujančias pareigas, prireikia didesnės kontrolės ir koordinavimo, o tai iš šio vaidmens tipo atstovų ypač reikalauja didelės savidisciplinos. Jie taip pat praverčia susikaupimas ir stiprių jėgų panaudojimas.

Stebėtojas (monitoriaus vertintojas)

- **Charakteristikos:** Stebėtojas yra blaivus, strategiškas ir analitinis. Jis gerai apžvelgia situaciją per atstumą, yra gana introvertiškas ir retai pasisako nepaprašytas.
- **Stipriosios pusės:** Stebėtojas vertintojas (Monitor Evaluator) apsvarsto visas svarbias galimybes ir gerai vertina situaciją.
- **Silpnybės:** Silpnybės: dėl entuziazmo stokos jis sunkiai motyvuoja kitus, po kritikos yra linkęs visiškai prarasti susidomėjimą, o komandos kolegos jų gali vertinti kaip netaktišką ir globėjšką.
- **Taikymo sritis:** Stebėtojas turėtų užtikrinti, kad jo nuomonė būtų išgirsta. Tai galima pasiekti stengiantis būti ne tokiam ciniškam ir skeptiškam.

Komandos darbuotojas/komandos žaidėjas (Teamworker)

- **Savybės:** Komandos darbuotojai yra simpatiški, populiarūs, komunikabilūs, diplomatiški ir dažnai žino savo kolegų asmeninį praeitį.
- **Stiprybės:** Jie užtikrina malonią darbo atmosferą ir harmoniją, todėl juos galima vadinti komandos "socialine siela". Komandos darbuotojai vengia konkurencijos ir geba motyvuoti net ir intravertiškus kolegas aktyviau dalyvauti.
- **Silpnybės:** kritinėse situacijose jie yra neryžtingi ir linkę sprendimus palikti kitiems.

- **Pritaikymo sritis:** Komandos darbuotojų buvimas yra svarbus konfliktinėse situacijose, nes jie gali panaudoti savo diplomatinį įgūdžių nuomonę skirtumams išspręsti. Jie dažnai padeda iš paskos ir yra atsakingi už indėlį teikiant socialines paslaugas.

Įgyvendintojas

- **Charakteristikos:** Įgyvendintojas yra patikimas, konservatyvus ir drausmingas. Jie dirba efektyviai, sistemingai ir metodiškai.
- **Stiprybės:** Įgyvendintojai koncepcijas paverčia įgyvendinamais darbo planais, jiems reikalingos stabilios struktūros, todėl jie taip pat dirba jas kurdami.
- **Silpnybės:** Jie kritiškai vertina aplinkos pokyčius ir dažnai nelankstiai reaguoja į naujus siūlomus sprendimus.
- **Taikymo sritis:** Įgyvendintojai turėtų būti atsakingi už aiškų tikslą, praktinį metodą ir procedūrų struktūrizavimo nustatymą.

Perfekcionistas (Užbaigėjas)

- **Savybės:** Tobulintojas (Completer) yra perfekcionistas, preciziškas, punctualus, patikimas ir rūpestingas.
- **Stipriosios pusės:** Jis vengia klaidų, užtikrina, kad būtų tiksliai laikomasi terminų, ir kreipia dėmesį į detales.
- **Silpnybės:** Bijodamas, kad ko nors nepastebėtų, jis mieliau tikrina ir kontroliuoja asmeniškai, o ne deleguoja. Dažnai būna pernelyg neramus ir preciziškas, dėl to gali prarasti orientaciją.
- **Pritaikymo sritis:** Komplektuotojai neša svarbų indėlį, kai kyla pavojus, kad komanda dirbs pernelyg paviršutiniškai arba nesilaikys terminų.

Specialistas (Specialistas) - pridėtas Belbino personažas

- **Savybės:** Specialistas yra egocentriškas, atsidavęs ir susitelkęs į techninį/specialistinį temą. Jis turi daug ekspertinių žinių, pirminę informaciją ir įgūdžius, kurių trūksta kitiems komandos nariams.
- **Stipriosios pusės:** Jis išverčia bendrus teiginius į techniškai teisingus terminus ir profesionaliai prisideda prie nagrinėjamos temos.
- **Silpnybės:** Specialistai linkę pasimesti techninėse detalėse, todėl pateikia tik informacinį indėlį.
- **Taikymo sritis:** Specialisto funkcija - kompensuoti informacijos trūkumą komandoje ir nešti reikiamą kompetenciją.

Nuorodos

[1] <http://www.belbin.com/rte.asp?id=8>